

BIULETYN BAŁTYCKI

W I L B I

Nr.

Wilno, dn. 20 stycznia 1933 r.

97.

T r e ś ć n u m e r u:

LOTWA.

1. "Siegodnia" o finansach Łotewskich.

Kronika: 2. Sprawa likwidacji średniego szkolnictwa mniejszości narodowych. 3. "Times" o państwach bałtyckich. 4. Polityka zagraniczna Łotwy w ujęciu "Pehdeja Brihdi". 5. Projekt plebiscytu w sprawie emerytur. 6. Łotewski bilans handlowy w grudniu. 7. Łotewskie długi wojenne względem Ameryki. 8. Deficyt majątków rządowych.

ESTONJA.

Kronika: 1. Zmiana konstytucji estońskiej. 2. Premje za eksport. 3. Zniżka cen na żyto. 4. Zwiększenie się pokrycia korony. 5. Otwarcie Zgromadzenia Narodowego. 6. Sprawa reorganizacji Kontroli Państwa. 7. Organizacja obrony kraju. 8. Akcja oszczędnościowa kupiectwa.

--o:0:o--

LOTWA: 1. "S i e g o d n i a" o f i n a n s a c h Ł o t e w - s k i c h. "Siegodnia" Nr. 19 z 20. I. 33 r. Art. p. t. "Finanse Łotwy". Streszczenie:

Powszechna uwaga społeczeństwa łotewskiego skierowana jest na budżet państwowy na rok 1933/34. Zbilansowany on został w sumie ok. 124 milj. łatów. Suma ta naogół odpowiada finansowym możliwościom Łotwy. Z projektu budżetowego na 1933/34 r. wynika, że budżet opiera się wyłącznie prawie na podatkach. Rząd nie żywi wielkich nadziei na dochody z kolei i innych przedsiębiorstw państwowych. Monopole państwowe również, jak wykazała praktyka, dają znikome dochody, nie mówiąc już o tym, że np. monopol liniany daje tylko straty. Nie ulega wątpliwości, że podatki bezpośrednie będą znacznie mniejsze, zwłaszcza podatki od dochodów, a to w związku z ogólnym zmniejszeniem się dochodów. Wogóle zaznaczyć należy, że zasadniczo budżet państwowy nosi charakter prowizoryczny. Pozostaje tylko nadzieja na zmianę konjunktury gospodarczej.

Kronika: 2. S p r a w a l i k w i d a c j i ś r e d n i e g o s z k o l n i c t w a m n i e j s z o ś c i n a r o d o w y c h. "Siegodnia"/Nr. 19. I. 33/: Łotewski minister Oświaty Keninsz oddawna już nosi się z myślą likwidacji wszystkich mniejszościowych szkół średnich. Planom swym minister dawał niejednokrotnie wyraz w wywiadach prasowych. Dotychczas jednak planów tych nie realizował, gdyż tego rodzaju reforma zasadniczo sprzeciwia się konstytucji Łotewskiej i autonomji kulturalnej, jakie na Łotwie obowiązują. Obecnie minister Keninsz zdecydował, jak słychać, przeprowadzić swe plany. Minister Keninsz opracował projekt zmiany ustawy o zakładach szkolnych na Łotwie, przewidującej, że językiem wykładowym we wszystkich utrzymanych przez państwo i samorządy szkołach średnich i rzemieślniczych jest język łotewski. Projekt Keninsza prowadzi w konsekwencji do likwidacji wszystkich mniejszościowych szkół średnich utrzymywanych przez państwo i samorządy.

3. "T i m e s" o p a ń s t w a c h b a ł t y c k i c h. "Siegodnia" /19. I. 33/: "Times" zamieścił ostatnio dłuższy artykuł p. t. "Trzy państwa nadbałtyckie", w którym autor, poseł do parlamentu Bohtam oświadcza, że trzy republiki bałtyckie zasługują na poparcie Anglii pod względem kulturalnym, politycznym i handlowym. Nad Bałtykiem bolszewizm nie ma. Państwa bałtyckie zasługują na zupełne zaufanie.

4. P o l i t y k a z a g r a n i c z n a Ł o t w y w u j ę c i u "P e h d e j a B r i h d i". "Pehdeja Brihdi" /Nr. 14. I. 33/: 16 stycznia Łotewski minister Spr. Zagr. Zarinsz udał się do Tallina, a stamtąd po rozmowie z estońskim min. Spr. Zagr. pojechał do Sztokholmu odwiedzić swych znajomych. Minister Zarinsz uczynił to wszystko w tajemnicy przed społeczeństwem. Był to krok niewłaściwy, gdyż cały szereg spraw państwowej wagi czeka na rozwiązanie. Traktat handlowy z Rosją stoi na martwym punkcie, rokowania handlowe z Anglią

i t.d. również czekają rozwiązania. Podobnych spraw dąłoby się naliczyć więcej. Tymczasem minister Spr.Zagr. jeździ sobie w prywatnych sprawach i okrywa się jeszcze tajemnicą.

5. P r o j e k t p l e b i s c y t u w s p r a w i e e m e r y t u r . "Pehdeja Brihdi" /14.I.33/: Partja socjaldemokratów łotewskich wysunęła projekt przeprowadzenia plebiscytu w sprawie wyznaczenia emerytur dla wszystkich robotników łotewskich, pracujących zarówno w instytucjach rządowych, samorządowych i prywatnych.

6. Ł o t e w s k i b i l a n s h a n d l o w y w g r u d n i u . "Latvis" /z 18.I.33/: W grudniu import towarów do Łotwy wyniósł 8,2 milj.łatów, zaś eksport 5,9 milj.łt. Pasywa wyniosły więc 2,3 milj.łt. W listopadzie pasywa wyniosły 2 milj.łatów. W październiku aktywa wyraziły się cyfrą 1 milj.łatów.

7. Ł o t e w s k i e d ł u g i w o j e n n e w z g l ę d e m A m e r y k i . "Latvijas Kareivis" /z 14.I.33/: Po zapłaceniu 15 grudnia raty Ameryce w wys.111.852 dolary, dług łotewski w stosunku do Ameryki wyrażał się sumą 5.775.000 dolarów. Spłata długów rozłożona została na raty do 1984 r.

8. D e f i c y t m a j a t k ó w r z ą d o w y c h . "Latvis" /z 19.I.33/: M-stwo Rolnictwa posiada 25 majątków o obszarze od 54 do 1.657 ha. Ogółem obszar tych majątków wynosi 9.875,25 ha. W ub. roku trzy majątki dały zysk 39.031 łatów, zaś pozostałe 22 maj.dały 315.857 łatów strat.

ESTONJA.1. Z m i a n a k o n s t y t u c j i e s t o ŋ s k i e j . "Siegodnia"/18.z I.33/: 17 stycznia odbyło się pierwsze poświęczone posiedzenie zgromadzenia narodowego. M.in.poseł Kalbus wygłosił sprawozdanie z projektu ustawy o zmianie konstytucji. Na mocy nowego projektu prezydent państwa wybierany będzie na 5 lat drogą powszechnego głosowania. Pozatem liczba posłów do parlamentu ma wynosić bądź nie mniej 60 i nie więcej 100, bądź też nie mniej 70 i nie więcej 100.

2. P r e m j e z a e k s p o r t . "Siegodnia"/Nr.18.I.33/: 17 stycznia estoński Gabinet Ministrów przyjął ustawę o premjach eksportowych. Premje wynosić będą 7% wartości eksportowanych towarów. Specjalne premje dotyczyć będą eksportowanego masła.

3. Z n i ż k a c e n n a ż y t o . "Siegodnia" /18.I.33/: W związku z decyzją rządu estońskiego odnośnie sprzedaży po niskich cenach wielkiej ilości żyta z zapasów państwowych, kilka wielkich firm zniżyło cenę żyta z 17 do 12,5 centów za kilo.

4. Z w i ę k s z e n i e s i ę p o k r y c i a k o r o n y . "Siegodnia"/Nr.18.I.33/: W okresie 9 do 16 stycznia pokrycie korony estońskiej i walutach wysokocennych wzrosło z 44,34% na 45,40%.

5. O t w a r c i e Z g r o m a d z e n i a N a r o d o w e g o . "Siegodnia" /Nr.18.I.33/: 17 stycznia zostało otwarte po ferji świątecznej Zgromadzenie Narodowe. W najbliższych dniach Zgromadzenie przystąpi do rozpatrywania budżetu na 1933/34 r.

6. S p r a w a r e o r g a n i z a c j i K o n t r o l i P a ń s t w a . "Rev.Ztg." /Nr.12.I.33/: "Päewaleht" zamieściło ostatnio artykuł, w którym autor wypowiada się za reorganizacją Kontroli Państwa i zastąpieniem jej przez prostszą organizację kontrolną.

7. O r g a n i z a c j a o b r o n y k r a j u . "Rev.Ztg." /N.12.I.33/: "Postimees" wypowiada się w sprawie gen.Laidonera odnośnie organizacji obrony kraju. W swoim wywiadzie gen.Laidoner zaznaczył, iż nie zdradza tajemnic państwowych, a tylko wyjawia istotny stan rzeczy. Zdaniem gen.Laidonera organizacja armji przeprowadzona w 1928 r. nie została z powodu braku funduszy doprowadzona do końca. W pierwszym rządzie zachodzi potrzeba otwarcia instytutu dla szkolenia odpowiedzialnych dowódców oraz wprowadzenia udoskonaleń technicznych w uzbrojeniu armji.

8. A k c j a o s z c z ę d n o ś c i o w a k u p i e c t w a . "Rev.Ztg." /N.12.I.33/: "Kaja", pisząc o zebraniu kupiectwa w sprawie metod oszczędności zauważa, iż akcja oszczędnościowa kupiectwa nie wystarcza. Całe życie państwowe musi ulec gruntownej reorganizacji.

B7